

ΚΑΜΙΡΟΣ KAMIROS

ΡΟΔΟΣ / RHODES

ΚΕΙΜΕΝΑ: Β. ΠΑΤΣΙΑΔΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ ΜΙΝΩΣ - OFFICE COM.
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΒΙΒΛΙΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ Α.Ε.Π.Ε.

TEXT: V. PATSIADA
GENERAL SUPERVISION: PUBLICATIONS DEPARTMENT
DESIGN & LAYOUT: ZARIFOPOULOS MINOS - OFFICE COM.
PRINT: BIBLIOSYNERGATIKI S.A.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ INFORMATION

T: 22410 40037

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - HELLENIC REPUBLIC
Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού
Ministry of Culture & Tourism

2011 © ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
2011 © ARCHAEOLOGICAL RECEIPTS FUND
www.tap.gr

Χρηματοδότηση έκδοσης: ΟΠΑΠ Α.Ε.
Edition sponsored by ΟΠΑΠ S.A.

109 ΚΑΜ

ΚΑΜΙΡΟΣ KAMIROS

ΡΟΔΟΣ / RHODES

ΚΑΜΙΡΟΣ KAMIROS

Η Κάμιρος, η μικρότερη σε έκταση από τις τρεις αρχαίες πόλεις του ροδιακού κράτους, βρίσκεται στο δυτικό τμήμα του νησιού. Περισσότερο απομονωμένη και συντηρητική από την εμπορική Λίνδο και την αριστοκρατική Ιαλυσό, διατήρησε σε όλη τη διάρκεια της αρχαιότητας αγροτικό χαρακτήρα. «Αργινόεντα» την αποκαλεί χαρακτηριστικά ο Όμηρος, αναφερόμενος στο εύφορο αργιλώδες έδαφός της.

Τα αρχαιότερα ίχνη κατοίκησης στην ευρύτερη περιοχή της Καμίρου, την Καμιρίδα, ανάγονται στους μυκηναϊκούς χρόνους, όπως φανερώνει το νεκροταφείο που αποκαλύφθηκε στο χωριό Καλαβάρδα. Η γεωμετρική και αρχαϊκή Κάμιρος είναι γνωστή κυρίως από τα νεκροταφεία της σε θέσεις γύρω από την αρχαία πόλη. Από το νεκροταφείο στο Μακρύ Λαγγόνι προέρχεται και η στήλη της Κριτούς και Τιμαρίστας, περίφημο έργο της κλασικής πλαστικής, που εκτίθεται στο Μουσείο της Ρόδου.

Kamiros, the smallest of the three ancient cities forming the Rhodian state, is in the west part of the island. More isolated and conservative than commercial Lindos and aristocratic lalysos, it retained its rural character throughout antiquity. Homer describes it as "arginoeis", a reference to its fertile, argillaceous soil.

The earliest traces of occupation in the broader area of Kamiros, the Kamiris, go back to Mycenaean times, as is demonstrated by the cemetery discovered at the village of Kalavarda. Geometric and Archaic Kamiros are known mainly from cemeteries, located around the ancient city. The cemetery at Makry Langoni has yielded the stele of Kritos and Timarista, a famous piece of Classical sculpture, now on display in the Rhodes Museum.

www.visitgreece.gr

Στον επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο σώζονται τα ερείπια της ελληνιστικής πόλης της Καμίρου, που ανοικοδομήθηκε μετά από τον καταστροφικό σεισμό του 226 π.Χ., στην ίδια θέση όπου υπήρχε οικισμός ήδη από τους αρχαίους χρόνους.

Η πόλη αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα της ελληνιστικής χωρορρυθμίας και πολεοδομίας με τη διαίρεσή της σε ζώνες δημόσιας και ιδιωτικής χρήσης, την αμφιθεατρική διάταξη στη φυσική πλαγιά του λόφου και τους κάθετα τεμνόμενους δρόμους. Ήταν χωρισμένη σε τρία άνισα μέρη: α) στο κάτω επίπεδο, που αποτελούσε ένα είδος αγοράς, θρησκευτικού χαρακτήρα, β) στη ζώνη με τις ιδιωτικές κατοικίες στην πλαγιά του λόφου, και γ) στην ακρόπολη στην κορυφή.

Στο βορειοδυτικό άκρο της πλατείας της κρήνης υψώνονται οι αναστηλωμένοι κίονες δωρικού ναού, «δίστυλου εν παραστάσι», που χρονολογείται στο τέλος του 3ου-αρχές του 2ου αι. π.Χ. Ίσως ήταν αφιερωμένος στο θεό Απόλλωνα.

Ανατολικά του ναού εκτείνεται η λεγόμενη πλατεία της κρήνης, ένας ορθογώνιος υπαίθριος χώρος με πολυάριθμες ενεπίγραφες βάσεις αφιερωμάτων. Η κρήνη βρισκόταν στη νότια πλευρά της πλατείας. Την πρόσοψή της σχημάτιζαν οι 6 αναστηλωμένοι σήμερα δωρικοί ημικίονες με λίθινα στηθαία ανάμεσά τους, ενώ αμέσως πίσω από την πρόσοψη υπήρχε ανοικτή δεξαμενή του νερού, που ανέβλυζε από κρουνοί. Η κρήνη, που οικοδομήθηκε στους υστεροκλασικούς χρόνους, καταργήθηκε στις αρχές του 3ου αι. π.Χ. και στη θέση της διαμορφώθηκε μια δεύτερη μικρότερη πλατεία με πηγάδι στο κέντρο της.

Απέναντι από την πλατεία της κρήνης σώζεται ένα ιερό ελληνιστικών χρόνων με βωμούς στο εσωτερικό περιβόλου, αφιερωμένο στους θεούς και τους ήρωες της Καμίρου. Πρόκειται πιθανότατα για το γνωστό από τις επιγραφές *ιεροθυτεῖον* της Καμίρου.

Τα ερείπια των οικιών της πόλης διατάσσονται στις πλαγιές του λόφου, δεξιά και αριστερά της κεντρικής οδού που συνδέει το κάτω επίπεδο με την ακρόπολη. Ξεχωρίζουν δύο οικίες στα ανατολικά του δρόμου με εσωτερικές περίστυλες αυλές και πίσω από το ιερό με τους βωμούς λείψανα λουτρού, δημόσιου πιθανότατα χαρακτήρα.

Στην ακρόπολη της Καμίρου βρισκόταν το τέμενος της Αθηνάς Καμιράδος, από το οποίο διατηρούνται στο νότιο τμήμα του πλατώματος τμήματα περιβόλου και θεμέλια ναού, πιθανότατα περίπτερου, του τέλους του 3ου-αρχών του 2ου αι. π.Χ.

Ιδιαίτερα εντυπωσιακή είναι η μεγάλη δεξαμενή βόρεια του ναού, που χρονολογείται στον 6ο-5ο αι. π.Χ. Η δεξαμενή καταργήθηκε στο τέλος του 3ου-αρχές του 2ου αι. π.Χ., όταν κατά μήκος του πλατώματος της ακρόπολης οικοδομήθηκε μεγάλη στοά. Η στοά, σχήματος ανοικτού Π και μήκους 200 μ., είχε στην πρόσοψή της διπλή κιονοστοιχία δωρικού ρυθμού και καταστήματα στο πίσω μέρος. Δέσποζε πάνω από την πόλη σαν επιβλητικό σκηνικό και πρόσφερε στους κατοίκους της αρχαίας Καμίρου, όπως και στο σημερινό επισκέπτη, πανοραμική θέα προς τη θάλασσα και τη γύρω αγροτική περιοχή.

- I. Πλατεία αγοράς **Agora square**
- II. Ναός Πυθίου Απόλλωνος **Temple of Pythian Apollo**
- III. Πλατεία κρήνης **Fountain square**
- IV. Υστεροκλασική κρήνη **Late Classical fountain**
- V. Ιερό αφιερωμένο στους θεούς και ήρωες της Καμίρου **Sanctuary dedicated to the gods and heroes of Kamiros**

In the area of the archaeological site that is open to visitors are preserved the ruins of the Hellenistic city of Kamiros, which was rebuilt after a devastating earthquake in 226 BC. There had been a settlement on this same site from as early as the Archaic period.

The city is a characteristic example of Hellenistic urban layout and design, with its division into zones of public and private buildings, its arrangement around the natural slopes of the hill, and its chess-board system of streets. Kamiros was divided into three unequal parts: a) the lowest level, which formed a kind of agora, with a religious character; b) a zone with

- VI. Λουτρό **Bath-house**
- VII. Οικίες **Houses**
- VIII. Κεντρική οδός **Main street**
- IX. Λείψανα ναού της Αθηνάς **Remains of the temple of Athena**
- X. Αρχαϊκή δεξαμενή **Archaic cistern**
- XI. Στοά ακρόπολης **Stoa on the acropolis**

private dwellings on the side of the hill; and c) the acropolis on the summit.

At the north-west edge of the Fountain square stand the restored columns of a Doric temple, with two columns *in antis*, which dates from the late 3rd-early 2nd c. BC. It was possibly dedicated to the god Apollo.

To the east of the temple is the so-called Fountain square, a rectangular open area with a large number of inscribed votive bases. The fountain was on the south side of the square. Its facade consisted of 6 Doric half-columns, now restored, linked by stone closure slabs. Immediately behind this was an open cistern containing water, which gushed from water-spouts. The fountain was built in late Classical times and modified at the beginning of the 3rd c. BC, when a second, smaller square was laid out on the site, with a well at the centre.

Opposite Fountain square is preserved a Hellenistic sanctuary dedicated to the gods and heroes of Kamiros, with altars within an enclosure. This was probably the *Hierothyteion* of Kamiros, known from inscriptions.

The ruins of the houses of the city are arranged on the slopes of the hill, to right and left of the main street linking the lowest level with the acropolis. There are two outstanding dwellings to the east of this street, with interior peristyle courtyards; behind the sanctuary with the altars are the remains of a bath-house, which was probably a public building.

On the acropolis of Kamiros was the sacred precinct of Athena Kamiras. Parts of the enclosure wall are preserved in the south part of the plateau, as well as the foundations of a temple, probably peripteral, dating from the late 3rd-early 2nd c. BC.

There is a very impressive cistern to the north of the temple, dating from the 6th-5th c. BC. This cistern fell into disuse in the late 3rd-early 2nd c. BC, when a large stoa was erected along the acropolis plateau. The stoa had the shape of the Greek letter Π and was 200 m long. On its facade was a double colonnade in the Doric order, and there were shops in the rear. It formed an imposing backdrop dominating the city and offered the inhabitants of ancient Kamiros, as it does the modern visitor, a panoramic view over the sea and the surrounding agricultural area.